

Sandro Botticelli (1478) La Primavera

 Nederlands

Veel experts hebben dit lastig te duiden schilderij geprobeerd uit te leggen. Een scène die is beschreven door Ovidius in zijn *Fasti* (een kalender voor Romeinse feesten) is waarschijnlijk een belangrijke inspiratiebron geweest voor Botticelli:

In de maand mei vertelt Flora hoe zij eens de nimf Chloris was. Chloris werd door de windgod Zephyr met geweld tot vrouw genomen omdat hij door haar schoonheid tot flinke passie werd gebracht. Later betreurde Zephyr dit en transformeert Chloris tot Flora. Uit de mond van Chloris wellen bloemen op nadat Zephyr zijn levensadem in de mond van Chloris heeft geblazen. Deze bloemen lopen prachtig door in het gewaad van Flora en Flora lijkt hiermee als het ware voort te komen uit Chloris. (De detailfoto laat dit duidelijk zien). Deze gift van Zephyr aan Chloris, de transformatie tot Flora, schenkt haar een prachtige tuin, een weerspiegeling van de bloem die ze feitelijk zelf geworden is. Flora staat naast Venus rozenblaadjes rond te strooien, de bloemen van de Goddelijke Liefde.

Het gedicht *De Rerum Natura* van Lucretius is waarschijnlijk ook een inspiratiebron voor Botticelli geweest omdat hierin meerdere figuren genoemd worden die ook op dit doek terugkomen:

"Spring-time and Venus come,
And Venus' boy, the winged harbinger, steps on before,
And hard on Zephyr's foot-prints Mother Flora,

Sprinkling the ways before them, filleth all
With colours and with odours excellent."

Aan de andere kant van Venus doen de drie Gratiën hun rondedans:
Midden: Euphrosyne (Levenslust) met het haar in een staart en een verlangende blik in haar ogen naar Mercury. Links van haar staat Thalia (Opgewektheid) en het dichtst bij Venus staat Aglaea (Schoonheid). De Drie Gratiën worden afgebeeld met ronde vormen, overvloedig in hun vrouwelijkheid, als om de overvloed van de schepping te benadrukken. De afgebeelde krachten (Liefde, Schoonheid, Levenslust en Opgewektheid) staan aan de diepste wortels van de Levenskracht en dus van ons bestaan. De dans in overvloed die hier wordt afgebeeld doet vage herinneringen opwellen aan hoe de schepping ooit bedoeld geweest moet zijn in zijn oorsprong.

Venus lijkt haar goedkeuring te geven aan de dans. Cupido, met blinddoek, richt zijn pijl op Euphrosyne, die al aangetrokken lijkt tot Mercurius.

Betreffende liefde en het proces van leven heeft Ficino geschreven:
"Er is één doorgaande aantrekkingskracht, te beginnen met God, gaande naar de wereld, en weer terugkerend naar God. Een aantrekkingskracht in een cirkel, beginnend en eindigend in God zelf. Het schilderij laat deze cirkel in drie gedeelten zien. Het gedeelte van de ziel: de lentewind die in de schoonheid van de aarde blaast zodat het de vegetatie voortbrengt. De Gratiën dansen in blijdschap over de wereld, gezegend door de aanblik van Venus en Cupido richt zijn boog op Euphrosyne die zich reeds aangetrokken voelt door Mercurius. Er is een sterke gewaarwording van beweging van rechts naar links. Muziek is makkelijk te verbeelden als sterke aanwezigheid in de dans van de Gratiën en in de beweging over het canvas."

 English

Many experts have tried hard to explain this magnificent artwork. One scene described in Ovid's *Fasti* (a poetic calendar describing Roman festivals) may have been a main inspiration for Botticelli for this painting.
For the month of May, Flora tells how she was once the nymph Chloris, and breathes out flowers as she does so. Aroused to a fiery passion by her beauty, Zephyr, the god of the wind, follows her and forcefully takes her as his wife. Regretting his violence, he transforms her into Flora, his gift gives her a beautiful garden in which eternal spring reigns. Botticelli is depicting two separate moments in Ovid's narrative, the erotic pursuit of Chloris by Zephyr and her subsequent transformation into Flora. This is why the clothes of the two women, who also do not appear to notice each other, are being blown in different directions. Flora is standing next to Venus and scattering roses, the flowers of the goddess of love. In his philosophical didactic poem *De Rerum Natura* the classical writer Lucretius celebrated both goddesses in a single spring scene. As the passage also contains other figures in Botticelli's group, it is probably one of the main sources for the painting:

"Spring-time and Venus come,
And Venus' boy, the winged harbinger, steps on before,
And hard on Zephyr's foot-prints Mother Flora,
Sprinkling the ways before them, filleth all
With colours and with odours excellent."

Concerning love and the process of life Ficino had written: "There is one continuous attraction, beginning with God, going to the world, and ending at last in God, an attraction which returns to the same place where it began as though in a kind of circle." The painting shows this three-part circle, one of the circuits of the soul: the spring wind blows in the beauty of the earth as it brings forth its vegetation; the Graces dance in enjoyment of the world, blessed by the fond gaze of a motherly Venus; and Cupid aims his arrow at Chastity, who is already attracted by Mercury. There is a strong feeling of movement from right to left. One can imagine that music is an element in the Graces' dances and in the movement across the canvas.